

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/204001,Lucja-Marek-Niestrudzony-wychowawca-i-ofiarne-serce-Ksiadz-Franciszek-Golba-1862.html>
27.02.2026, 02:11

Łucja Marek: „Niestrudzony wychowawca i ofiarne serce”. Ksiądz Franciszek Gołba (1862–1944)

18 stycznia 1944 r. zmarł ks. Franciszek Gołba, duszpasterz, orientalista, społecznik.

Przypominamy tą wybitną postać organicznika i wychowawcy.

[Kościół Młodzież](#)

18.01

Ksiądz dr Franciszek Gołba pośród dzieci z ochronki w Bachowicach, z prawej – opiekunka Maria Momot. Fotografia ze zbiorów Kazimierza Dębskiego (Archiwum Gminnej Biblioteki Publicznej w Spytkowicach)

Ksiądz Franciszek Gołba – założyciel licznych instytucji i organizacji, zaangażowany w działalność religijno-wychowawczą, oświatową, gospodarczą, charytatywną, budowniczą, publicystyczną – zmarł w Bachowicach, rodzinnej wiosce położonej niedaleko Wadowic. Został pochowany na cmentarzu obok świątyni wzniesionej dzięki jego staraniom i pracy pełnej poświęcenia. Ojciec Rudolf Warzecha – karmelita, rodak i wychowanek ks. Gołby, dziś kandydat na ołtarze, wspominał:

„Spoczął spokojnie wśród gromów rozszalałej wojny, na zacisznym cmentarzu, w rodzinnej wiosce, pod wierzbą płaczącą, którą własnymi rękami zasadził za życia z życzeniem, by pod nią złożono jego śmiertelne szczątki”.

Działalność społeczna ks. Gołby podyktowana była troską o dobro i poprawę bytu niewykształconego ludu. Bachowice – galicyjska wioska – u schyłku monarchii austriackiej, a później w okresie odradzania się państwowości polskiej po pierwszej wojnie światowej zmagaly się z biedą i jej negatywnymi następstwami moralnymi. Kapłan postawił sobie za cel podnieść wieś i jej mieszkańców zarówno moralnie, oświatowo, gospodarczo, jak i finansowo. Drogę do

realizacji celu upatrywał w edukacji i wspólnym działaniu. Pragnął, aby młodzi zdobywali wiedzę, rozwijali gospodarstwa i rzemiosło na wsi, a przez to zdobywali dochód, który pozwoli im godnie żyć, by nie musieli wyjeżdżać za granicę za chlebem, co wpływało negatywnie na morale. Dbał także o krzewienie kultury narodowej i patriotyzmu.

Aktywność gospodarcza i oświatowa ks. Gołby wpisywała się w nurt pracy kapłanów społeczników, takich jak ks. Piotr Wawrzyniak, działający w Śremie i szerzej w Wielkopolsce, ks. (bp) Stanisław Adamski w poznańskim, ks. Wacław Bliziński w Liskowie koło Kalisza czy ks. Feliks Bolt na Pomorzu. Duszpasterz-społecznik z Bachowic – znany i ceniony poza rodzinną miejscowością głównie jako orientalista – cieszył się ogromnym autorytetem i uznaniem współczesnych. Cechowały go empatia, wrażliwość społeczna, zdolności organizacyjne, talent pedagogiczno-wychowawczy. Na jego nagrobku umieszczono inskrypcję:

„Niestrudzonemu Wychowawcy i ofiarnemu Sercu”.

Ta dedykacja wyraża to, kim ks. Gołba był dla lokalnej społeczności i z jakim oddaniem działał na jej rzecz.

[Czytaj artykuł Łucji Marek „Niestrudzony wychowawca i ofiarne serce”.
Ksiądz Franciszek Gołba \(1862-1944\) na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kościół, Młodzież

Artykuł